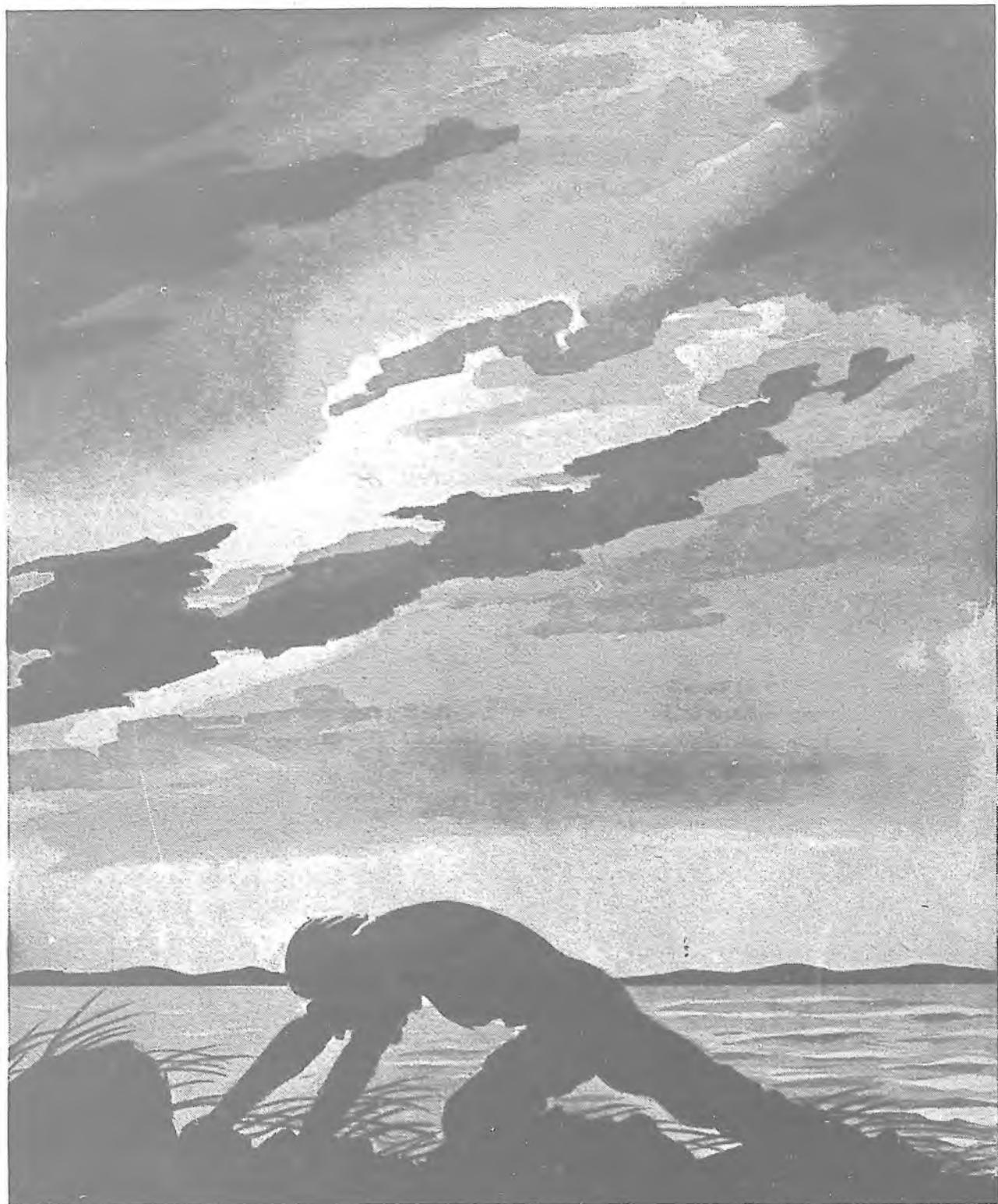

Poštarina plaćena u gotovu

Pojedini broj 1 dinar

Mali Istranin

GOD. IX

TRAVANJ 1938

BROJ 8

Mala pošta

Sretan Uskrs!

u ime svoje, u ime skoro sto tisuća istarske djece pod Učkom, te u ime preko deset tisuća prognanih malih Istrana u Jugoslaviji

želi svim čitateljima, pretplatnicima i povjerenicima

„MALOG ISTRANINA“

uredništvo

SVE SVOJE MALE ČITATELJE MOLIMO

da nam jednom kartom ili pismom jave, što im se u Malom Istraninu najviše sviđa i što najvole čitati. Mi smo uveli razne rubrike. Donosimo uvijek po jednu ili dvije izvorne pripovijesti, zatim jednu pustolovinu Jožića i Kloka, pa »Dječje novine«, da i djeca dobiju jedan pogled na život u svijetu. Donosimo vijesti »iz stranih zemalja«, »prirode« i »zvezdoznanstva«. Sakupljači maraka naći će po koju zanimljivost u rubrici »Filatelija« drugi će opet rado pročitati »razne vijesti« i tako svaki po nešto.

Ipak bismo željeli znati što veliku većinu najvećma zanima, pa ćemo o tome pisati. Naš list, kako svi vidite, ne donosi nikakve fantastične priče o vilama i kraljevićima, o vukodlacima i vješticama. On bi htio da bude list za današnju savremenu mladež, da bude jedna zanimljiva dječja novina s najraznolikijim sadržajem.

Ako nije dobar javite nam, što vam se u njem ne sviđa i kakav biste željeli da bude. Kakve stvari najviše volite čitati? Hoćete li možda jedan dječji roman u nastavcima ili su vam draže kratke pripovijesti? Javite nam svi što mislite!

»Za goli život«, savremena drama iz života našega naroda u Istri od E. Radetića bila je prikazivana u New Yorku u Americi i kako nas izvješćuje tamošnja naša pretplatnica gđa Mary Vidošić, doživjela je silan uspjeh. Ogromna dvorana Bohemian Halla, u kojoj se je drama prikazivala bila je puna do posljednjeg mjesta, tako da nije bilo više mjesta ni za mrava. Glumci, članovi tamošnjih naših društava »Istra« i »Sloboda«, bili su nakon svakog čina upravo zasipani cvijećem.

(Tko još nije čitao tu knjigu neka je svakako naruči kod naše uprave. Cijena joj je 20.— Din., a uskoro će biti sasvim rasprodana).

MALI ISTRANIN

GOD. IX

ZAGREB, TRAVANJ ŠK. GOD. 1937/38

BR. 8

Maričino janješce

Mala Marica jedva što je počela ići u školu. Slova je nekako naučila, ali nikako da ih piše ravno: jedno joj se naherilo na desno, drugo i odviše na lijevo, treće je opet palo ispod erte dok se četvrto popelo nekud u vis, kao da želi otići na Triglav. A ipak je osjećala da mora pisati pismo »zajčeku«, Uskrsnom zecu, da joj donese kakav dar. Oh, koliko je želja kipjelo u njezinom malom sreću, što sve nije željela da joj onaj nevidljivi zeko donese o Uskrsu.

I sjela je tako jedne večeri, dugo se mučila, ali je konačno uspjela. Istina načinila je i nekoliko pogriješaka, ali toga nije ni opazila. Ta tko bi mogao i tražiti od nje, da već sada savršeno pozna pravopis, kad ga mnogi ni nakon gimnazije ne znadu!

Isprva je bila odlučila da zamoli lijepog jednog labuda, bijelog ko snijeg, koji bi bio mogao plivati po susjednoj bari, ali se kasnije predomislila i zatražila janješce. Uskrs je, sve se naokolo zeleni, trave ima u vrtu na pretek, pa nek pase, neka skače, a ona će se njime igrati po cijeli bogovetni dan.

I legla je spavati i cijelu je noć sanjala o bijelom janješcu, a dok je ona spavala pismo je nestalo. Sigurno su ga zečići odnijeli i pročitali.

Prošlo je nekoliko dana. Bližao se Uskrs. Jednoga jutra, tek što se digla začuje vani na vrtu neko blejanje. Skoči do prozora i ima što vidjeti. Po vrtu skakutalo je prekrasno bijelo janješce.

— Zeko ti je donio janje — smijao se djed i nekud značajno namigivao baki.

Marica je potrčala u vrt. Trčkarala je oko janjeta, nosila mu najmekanije trave, gladila ga i pjevala mu u uho koje-kakve lijepe pjesmice. A janje je išlo za njom, po vrtu, po ulici, po kući i umalo što nije leglo i u njezin krevetić.

To je bilo veselje! Cijela je škola znala da Marica ima janje, pa su se mnoge družice dolazile igrati s njime.

Ali jedne večeri, baš na sam Veliki Petak, začuje Marica, kako djed nešto s ocem razgovara o janjetu.

— Udebljalo se janje, bit će o Uskrsu fina pečenka.

— Pa da! Koja pristojna kuća ne zakolje o Uskrsu janje — odgovori otac —.

— Eh, ali što ćemo reći Marici?, zabrinuo se djed, koji je ipak volio Maricu i bilo mu je teško pri pomisli, da će se ona rastužiti kad čuje da su janje zaklali i ispekli na ražnju.

— Reći ćemo da je odlutalo, doda otac.

Maricu je nešto stisnulo oko srca. Njezino janješce, njezinu najmiliju igračku kane oni zaklati. A samo zato, što je običaj da se o Uskrsu jede u kući pečena janjetina. Zašto ne bi jeli sira, mlijeka, žganaca, pa i šunke imaju, ne, nego baš im se prohtjelo janjetine. I zaplaka gorko.

Drugog jutra diže se rano i ode djedu.

— Djede! Ja imam prištedenih deset dinara. Evo ti ih, ali ne diraj u moje janješce.

— Tko ti veli da će dirati tvoje janje?

— Sve sam čula. Vi hoćete da janje zakoljete za Uskrs.

Ali se djed nasmije i reče:

— Hajde, hajde, podi u školu i budi dobra — i otpravi je. Marica je otišla snuždena. Dakle ništa ne pomaže. Janje će zaklati i pojesti. S torbicom na leđima, sa suzama u očima išla je putem u školu i razmišljala.

Nije znala koga da zamoli, na koga da se obrati da spasi njeno janje. Djed ju je odbio, otac je — kako je sinoć čula — tvrdo odlučio da od njega napravi pečenku za Uskrs.

U to se sjeti slike na jednom od oltara u crkvi koja je ležala na brijegu tamo s druge strane rijeke. Na slici je bio sveti Ivan Krstitelj, do njega Isus, a među njima janješce, lijepo bijelo, kao što je ono njezino.

Eto sad zna što će. Mali Isus se sigurno voli igrati s janješcem, kad ga čak i na slikama slikaju s njime.

I odluči čvrsto: Ne! Njezino janje ne će zaklati. Ona će ga odmah poslije škole uzeti i odvesti dolje preko rijeke, pa na brijeg do crkvice, unići će i položiti će ga na oltar. Mali će Isus sigurno sići da se igra s njime, a doći će i Ivan Krstitelj. U njihovim rukama njezino će janješce biti sigurno...

Svršila je škola, Marica se vratila kući. Poslije podne se još dugo igrala s janješcem po vrtu, nabrala mu najslade trave, vezala mu lijepu vrpцу oko vrata, a onda — kad je vidjela da ju nitko ne gleda izišla s njime na cestu.

Išla je nizbrdo i išla sve dalje prema rijeci, a janješce za njom. Dugačak je bio put. Sjela bi, odmarala se, nabrala trave, hranila janješce, pa se opet digla i krenula naprijed.

Nije ni opazila da se sunce već dobro sklonilo na zapad i da se već počeo spuštati sumrak. Htijući skratiti put side s ceste i krene poprijeko stazom, kroz grmlje, preko šikare i dođe do rijeke. Iznenadi se, jer nije nigdje bilo mosta, da pređe prijeko. Kako će do crkvice. U to se počela spuštati i noć...

— — — — —
— Marice, Marice! — zvali su, po kući i tražili je na sve strane i djed i baka i otac i majka, ali Marica se nije odazivala. Pretražili su vrt, potrčali u susjedstvo, ali Marice je nestalo i nitko im nije znao reći, kuda je otišla. A ni janjeta nije bilo...

Najednom se neka žena dosjeti, da je vidjela djevojčicu kako se s janjetom otputila cestom dolje prema rijeci.

Sad su istom svi bili u sto briga. Noć je bila tamna, dijete je otišlo k rijeci, Bog sam zna što mu se dogodilo, možda se i utopilo.

Krenuli su žurno k rijeci, plakali i dozivali je, ali nje nigdje nije bilo. Jedni su otišli glavnom cestom, drugi su skrenuli poprijekim putevima i stazama, već je bilo skoro deset sati u noći, a Marice još nijesu našli.

Otac je s djedom išao kroz šikaru uz obalu šumne rijeke i zvao. Uzalud, nitko se nije javljao.

Bili su već očajni. Najednom začuju iz grma blejanje.

— Be-e-e-e — Be-e-e-e — oglasilo se janje koje je poznavalo glas djedov.

— To je naše janje, zadrhta djed, pa požuri k onom žbunu, a otac za njim. Posvijetle svjetiljkom u grm i imaju što vidjeti: janje je lijepo ležalo u visokoj travi pod grmom, a do

njega, naslonivši svoju kudravu glavicu na njegovu vunu, sasvim se uza nj pritisnuvši spavala je Marica.

Ne mogavši naći prelaza preko rijeke, umorna od dugog hodanja, gladna i žalosna, klonula je Marica u travi i zaspala pod grmom, a njeno se janješce stisnulo uz nju i grijalo ju svojim tijelom.

— Marice — poviče djed, pograbi ju, digne i pritisne na svoje grudi.

— Marice — ponovi i otac, pa ju i on stane ljubiti.

A ona se probudila i širom rastvorenih očiju gledala oko sebe. Vidi svuda naokolo mrak, na nebu na milijune zvijezdica, dolje šumi voda, otac drži svjetiljku, a djed ju grli i plače. Što je to? I dugo je trebalo dok se sjetila svega što je bilo.

— Zašto si otišla, Marice, zašto si nas tako rastužila? reče djed, brišući suze.

A ona ispriča, kako je htjela spasiti život svom janjetu i dati ga na čuvanje Isusu u crkvi na drugom brijegu...

— Ne boj se, ne će umrijeti tvoje janje. Živjet će ono još dugo, dugo i postat će ovca i rodit će još mnogo lijepih, mladih janjaca s kojima ćeš se ti još dugo godina igrati — govorio je djed, njišući ju u svom staračkom naručju.

Išli su kući. Otac je sprijeda svjetlio, a djed je otraga nosio u naručju Maricu. Janje je išlo za njima, točno odmjerenim koracima, svaki se čak oglasujuć blejanjem.

— I ovaj će nam Uskrs, dakle, proći bez janjetine! reče otac.

— Ništa zato! Skuhat ćemo šunku i punu košaru jaja, a janje neka živi. Ne bih ga sada dao ubiti, pa makar na Uskrs jeo suhi nesoljeni krumpir, — odvrati djed.

— Pa da! Jeli li samo vidio kako je dobra životinjica svojim tijelom grijala usnulo dijete. — Neka živi, pa makar sto godina, nek mu se dijete raduje...

I janje je zaista još dugo, dugo živjelo i bilo mezimac svih ukućana, a i cijelog sela. Marice, dakako, najviše.

Ernest Radetić

Uskrs ...

Praznik, kome su se djeca i u mom kraju najviše radovala, bio je po Božiću Uskrs, ili kako su kod nas kazivali »Vazan«. Bademi su već ocvali i svaog dana sve jače oblačili zeleno ruho. Ovce su se ojanjile. Po njivama je žito zelenilo i sve je o Vazmu bilo ugodno i lijepo. Na Uličnicu (Cvijetnicu) nosile su se u crkvu blagosloviti masline. Neki bi znali

ponijeti po čitav snop maslinovog pruča da ga dadu blagosloviti pa bi kasnije takvim pručem tjerali ovce i janjce. Po kućama se već nekoliko dana prije Uskrsa čistilo i redilo. Obrisale su se i oprale »nape i škancije«, mijesile se pogače i kuhala uskršnja jaja. Već ranije odijelilo se uskršnje janje. Na sam Uskrs ustala su dječica ranije, majke su redile kuće i spremale doručak, jer toga dana moraju blagovati svi zajedno i mali i veliki. Svako bi dijete dobilo po koji novčić i jaje i odalečilo se iz kuće čekajući nasred sela da se stariji vrate s male mise s blagoslovljenim jelom, pogačama, lukom, janjetinom i jajima. Na cesti su izvirivali, kada će se pojaviti stariji s blagoslovljenim jelom omotanim u bijelu kao snijeg čistu maramu. Prije podne držala su se dječica nekako svečanije, ukočenije, ali po podne na Uskrs, »tukičali« su i svakog časa dokazivali čije je jaje tvrđe i što je sve krivo da je jedno ostalo cijelo, a drugo razbijeno. Neko je bilo previše kuhano, drugo premalo i t. d. Onaj, u čijoj bi ruci ostalo razbijeno jaje, morao je da ga izruči i ako teška srca drugu s kojim je »tukičao«. Stariji i odrasli ljudi sjedili bi oko crkve na kamenim klupama, razgovarali ili igrali kakvu igru ili bi dočekivali goste i prijatelje. »Srićan Vazam« govorili su ljudi jedan drugome i stiskali si ruke.

Drugog dana otvorio bi se u selu obično prvi ples po korizmi i u naše selo dolazili su mladići iz drugih sela bliže i daljnje okolice. Paško, mladić u mom selu znao je najbolje svirati na »mijeh« i bio je u tome neumoran i ako mu je ponekad i lice pomodrilo od silnoga duvanja. Mladići bi često pjevali naše lijepe pjesme i do pune umorenosti igrali naš lijepi narodni ples »balun«...

Prikodražan

PROLJEĆE

Došlo nam je proljeće,
Sunce jače grije,
Dječica se igraju
Kao nikad prije.

Iza starog drveta
U zelenoj travi,
Ljubičica mirisna
Sada se već plavi.

Daruvar

A u grmu zelenom
Slavuj gnijezdo gradi,
Dok na polju ratar
Svoj posao radi.

Mi zato i volimo
Najviše proljeće,
Jer nam nova radost
U srce doljeće.

Marko Mirosav

Uskrsni zeko maloga Miše

Već su sva druga djeca bila u razredu i obuka je već bila započela, kad je mali Mišo otvorio vrata i ušao u razred.

— Zar se sada dolazi u školu? srdito će učiteljica.

Dječak je zastao smeten, ali nije odgovorio ništa. Bio je poprskan blatom, jer je dolazio iz prilično udaljenog sela, a dan prije padala je kiša, pa je put bio blatnjav i klizav.

— No? Ti ništa ne odgovaraš? ponovi učiteljica.

Dva velika oka, jasna i čista ko dva gorska plava jezera pogledaju je, ali se za čas smeteno spuste. Šutio je.

— Šutiš? Spavao si ili si se putem igrao?

Ali mišo nije ni sada odgovorio ništa. Skinuo je torbu i odgegao u svoju klupu.

— Tvrdoglavo stvorenje! promrmlja učiteljica i nastavi s obukom.

Mišo je čitavo vrijeme sjedio u klupi nepomičan, podbočivši rukama glavu.

O podne je zazvonilo zvono i čitav je razred veselo skočio, pograbio torbe i počeo izlaziti. Zadnji je dan škole prije dugih uskrsnih praznika, kojima su se sva djeca veselila. Učiteljica je stala kraj vratiju, djeca su prolazila mimo nje i veselo joj čestitala: Sretan Uskrs!

Među ostalima provukao se u jednoj skupini kroz vrata i Mišo i ona opazi, kako je oborio pogled i neopazice izišao.

— Izmakao je, da me ne treba pozdraviti i čestitati mi — pomisli i bilo joj je neobično žao, što se u njemu razočarala.

— A uvijek sam držala da je dobar dječak — išlo joj je po glavi...

Prošla su dva dana. Škole nije bilo, pa se je učiteljica osjećala neobično osamljenom. Selo bijaše maleno i zabučeno, nigdje u blizini nije bilo čovjeka, s kojim bi se bila mogla družiti i povjeriti mu svoju tjeskobu i osamljenost.

Mladim učiteljicama na selu nije lako. Osobito u dane velikih svetaka, koje svatko slavi u krugu svoje obitelji, svojih dragih i milih, one se moraju povući u svoju sobicu i čamiti u osami.

Na veliku subotu uveče bilo je u selu proslavljeno Uskrsnuće. Zvona su zvonila, ljudi su pjevali, išla je procesija, djeca su trčkarala po selu, sve čekajući što će im sutradan donijeti uskrsni zeko: šarenih jaja, finih kolača, kakvu igračku ili lijepu haljinu.

Samo učiteljica nije očekivali ništa. Nije imala ni majke ni brata, ni druga ni družice, koji bi je se sjetili uskrsnom pisanicom.

Bilo je već kasno. Na nebu su se pojavile prve zvijezde. Vani je bilo hladno, jer j posljednjih dana bilo kišovito, pa se je ona u svojoj sobici osjećala nevoljko.

Sanjareći tako žalosna o sutrašnjem Uskrsu začuje na jednom na prozoru nekakvo nesigurno kucanje. Preplašeno pogleda kroz staklo i ugleda u mraku nekakvog dječaka.

Molim Vas, gospodična, otvorite, ja sam Mišo!

Sva u čudu skoči i otvori vrata, a Mišo uđe u sobu umotan u neki stari očev kaputić i odmah joj pruži paket.

— Evo, gospodična, to vam je donio uskrsni zeko.

— Meni?

— Da, Vama, dobra gospodična.

Učiteljica odmota rubac, a u njemu lijepo izdjelani drveni zec, a uz njega čitava košara šarenih jaja.

— Moj otac izrađuje drvene igračke, koje onda nosi na prodaju u grad i time nas hrani. Ja mu marljivo pomažem, pa sam eto i posljednjih dana neprestano radio na tom zecu, da ispadne što ljepši, što naravniji. Malo prije sam ga svršio i sad sam Vam ga eto donio, da imate i poklon od malog Miše, pa da vam ujedno zaželim: Sretan Uskrs! Mama je pak priložila nekoliko uskrsnih pisanica...

Učiteljica je ganuta gledala ono crveno, od uzbuđenja i žurbe, ugrijano lišće, one velike modre oči, jasne i čiste poput gorskih jezera, i suze joj dođoše na oči.

— Eto, on se jedini mene sjetio u ovoj mojoj samotnji, on je na mene sve ove dane mislio i mučio se da nožićem izreže iz drva zeca kojim će me obradovati. On, onaj moj mali, šutljivi i sramežljivi, Mišo. — Tako je mislila u sebi, zagrlila ga i zahvalila mu toplo.

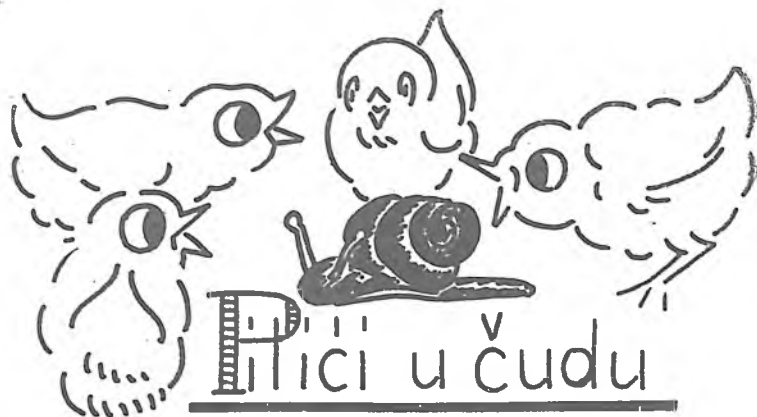
— Reci mi jedno, Mišo! Kako to da si ono zadnji dan škole zakasnio i šutio, kad sam te pitala?

— Radio sam marljivo na zečiću, da ga na vrijeme svršim, pa sam zakasnio u školu. A kad ste me pitali nijesam vam mogao odati što sam radio, zato sam šutio, i ako mi je bilo teško. Ni čestitati vam nijesam htio zajedno s drugima, jer kako bih sada mogao doći po drugi puta...

— Moj dobri, moj dragi Mišo. Ti si me se jedini sjetio, a ja sam te u svom srcu bila osudila. — I okrene lice, jer je izgledalo da plače, no nije plakala, nego se je kroz suze, koje su se same cijedile niz lice, sva sretna smiješila.

Još se je više smiješilo malo jedno djetinje lice, kad se se je malo kasnije samo, kroz noć, kojom putem vraćalo natrag u svoje selo...

Ernest Radetić

Četiri su pilića
 Naišla na puža.
 Čudovište gledaju
 Što se na tlu pruža.

»To je neki mali vó«
 Jedan će med njima.
 »Ta vidite, drugovi,
 Da rogove ima!«

Nato drugi, stariji,
 Mudruje ovako:
 »Gusjenica vam je to.
 Al grbava jako«.

»Bit će možda ... kornjača,
 Jer i oklop nosi,
 Pa može i pijetlima
 Njime da prkosi«.

I u toj neprilici
 Najmladi prihvati:
 »Idem pitat mamicu
 Pa ću ... lijepo ... znati ...«

Šime Fučić

Tri zečića

Tri su mala zečića
 ležala u travi
 kad najednom pred njima
 lovac se pojavi.

Mamica im otišla
 nekoj svojoj kumi
 koja slavi krstitke
 pod hrastom u šumi.

Zadrhtaše zečići,
 kud će sada, Bože!
 Noge slabe, nejake,
 bježat se ne može.

A lovac se primiće
 na prstima bliže,
 skida pušku s ramena
 i na oko diže.

Prasne hitac — odjekne
 dolina i gora,
 od straha se slediše
 tri malena stvora.

Ne vjeruju očima
 da su jošte živi,
 i da im je na mjestu
 kratki repić sivi.

Ali mali češljugar
 s rašeljkina pruta,
 koji tu se desio
 slatko zacvrkuta:

»Izadište zečići
 iz svojega kuta...
 To je jutros stradala
 otrovnica ljuta.

Gabrijel Cvitan

Jurićev kucić

Nadzornik upita u školi Franića: Dvadeset trgovaca kupilo je 24 vreće pšenice. Koliko je kupio svaki?

Franić ne zna, nu uto se digne Jurić, pa će reći:
— Gospodine, nismo toga još učili.

Nadzornik: Gospodin učitelj kaže da ste svršili sve četiri vrste računa.

Jurić: Jesmo, nu došli smo samo do krumpira i repe, ali do pšenice još nismo došli.

*

Došao Jurić jednog dana u pohode svojoj tetki, a ona mu dala da jede kruha, šunke i hrena.

Jurić se odmah prihvatio posla, no kako nikad prije nije jeo hrena, zastade, a na oči mu navale suze.

— Ala, teto, što ti to meni daje jesti s kruhom i šunkom, da me evo sili na plač.

A teta ne sluteći da on ne zna što je to hren, odgovori u šali:

— E pa to ti je zdravlje i veselje.

A Jurić će na to:

— A joj, draga teto, svega ti dao dobri Bog, samo ti ne dao zdravlja i veselja.

*

Otač: Kako to da si ti, Juriću, dobio baš najgoru svjedodžbu, tako da si zadnji u razredu?

Jurić: Eh, oče nijesam htio da ostalim roditeljima kvarim veselje.

*

Učitelj: Kaži mi, Juriću, što bi ti želio biti?

Jurić: Učitelj, gospodine!

Učitelj: A zašto baš učitelj?

Jurić: Da mogu tući djecu kao i Vi!

*

Pokvario Jurić želudac pa mu već par dana strašno po njem zavija. Ode stoga liječniku, liječnik ga pregleda, daje mu recept i reče:

— Tako, a sada imam dobiti 100 dinara.

— Oprostite, ali ja toliko nemam.

— Pa plati onda koliko imaš!

— Nemam ni dinara!

— Zašto si se onda obratio na mene, koji sam najskuplji specijalista?

— Oprostite, meni nije ništa preskupo, kad se radi o mom zdravlju.

Jurić dotrči plačući majci: Joj, mamice, gledaj kako mi je prst otekao.

— Pokaži, pa to nije ništa!

— Kako nije ništa? Već ga pol sata turam u nos, pa nikako ne ide unutra.

*

Vozio se Jurić na parobrodu i čuo da se s njime vozi znameniti profesor matematike (računstva). Odmah pristupi k njemu pa ga upita:

— Gospodine! Vi ste znamenit učenjak i matematičar, mogu li Vas nešto upitati?

— Hm!?! Možeš, dijete!!

— Ovaj je brod dug 185 m, u sredini je širok 26 m, a 52 m je visok. Koliko je godina kapetanu broda, možete li mi reći?

Profesor se zamisli i stane nešto računati u glavi, ali na koncu reče:

— Ne znam! To je nemoguće izračunati!

— Ja znam, gospodine profesore! On je star 46 godina.

— Pa kako si došao do toga?

Lako! Pitao sam ga, odgovori Jurić!!

*

Došao u školu gospodin nadzornik, pa upita Jurića:

— Kako se ti zoveš?

— Ja se zovem Jurić, odgovori naš prokšenjak.

— A nije li nekog Jurića iz ovog sela ubio lanjske godine grom? upita dalje nadzornik.

— Jest! Ali ja nijesam onaj, odgovori Jurić.

Krtica

Sved u tami,
a bez svijeće,
moj se život
vazda kreće.

Ispod zemlje,
u rovima,
dočeka me:
ljetu, zima.

Tu su moji
crni dvori,
gdje o smrti
sve govori.

Tu se šecem,
tuda lutam
i sve kukce,
crve hvatam.

Tko u moje
dvore sidi,
iz njih više
ne iziđe,

jer sve njegve
čudne staze —
u dubinu
k meni slaze!

Ljubo Brgić

U Kanadi su se opet razmnožili bizoni. Još pred 70 godina bilo je u Sjedinjenim državama američkim na milijune bizona (divljih volova) koji su, bez gospodara, u velikim stadima pasli po beskrajnim američkim pašnjacima. Nerazumni lovci počeli su bili tamaniti bizone bez milosrđa tako da ih je uskoro skoro sasvim bilo nestalo. Kanada je pak prije 30 godina kupila u Sjedinjenim državama 750 bizona, te ih je pustila u zato naročito određene pašnjake, ograđene plotom u duljini od 150 kilometara. Bizoni su se za nekoliko godina tako razmnožili da ih danas imade u Kanadi na desetke tisuća. Nedavno su lovci ustrijelili za jednog lova 15.000 komada. Meso bizona je dobro i hranivo kao i od drugih volova.

Dalekozor, koji važe 500 tona. Dogotavlja se dalekozor, koji će do 1940 godine biti posve dovršen, a koji će biti najveći dalekozor na svijetu. Postavljen će biti u zvjezdarnici na brdu Palonara u Kaliforniji. Staklo toga ogromnog dalekozora ima 5 metara promjera. Zvezdoznanci tvrde, da će pomoću toga dalekozora moći vidjeti mnoge zvijezde, koje dosad uopće nijesu bile poznate. Kad ga upere na mjesec moći će lijepo vidjeti svaki predmet na mjesecu, ako nije manji od 10 metara. Planine visoke 50.000 metara. Zvezdoznanci su ustanovili, da na zvijezdi Merkur imade brijegova visokih po 20.000 metara, a nekoji u blizini njegovog južnog pola da dosežu visinu čak od 50.000 metara. Kad znamo da je najviše gorje na našoj zemlji, Himalaja, visoka jedva oko 8000 metara onda možemo zamisliti kako negdje izgledaju sine planine na planetu Merkur.

Zvezdoznanci sada promatraju katastrofu, koja se je dogodila prije 3 milijuna godina. Poznato je da su pojedine zvijezde od nas tako udaljene, da svijetlo, koje — kako znamo — prevaljuje 300.000 km u sekundi, treba po nekoliko godina dok s pojedine zvijezde do nas stigne. Kolika je to udaljenost jedva da naš razum može shvatiti.

Ovih dana promatrali su zvezdoznanci sa zvjezdarnice u San Diegu u Kaliforniji dvije čudne zvijezde, koje su se sukobile i počele se gasiti.

Izračunali su da su te zvijezde tako daleko od naše zemlje, da je svijetlo s njih trebalo 3 mil. godina putovati dok je došlo do nas. A budući da su se te zvijezde sukobile i rasprsnule i prestale svijetliti, znači da smo mi sada istom vidjeli strasnu katastrofu, koja se dogodila u svemiru prije 3 mil. godina, kada su se sukobila dva ogromna svijeta bozna koliko veća nego što je ova naša zemlja.

Filatelija

Pismo, koje je zadalo brige mnogim listonošama. Jedan naš učitelj, čiji su daci marljivi sabirači maraka i najneobičnijih poštanskih žigova, dogovorio se je s đacima, da naprave neobičan pokus. Napisali su pismo i naslovili ga na ime: Franjo Nisamtu, Sydney, Londonstreet 35/II. Australia.

Pismo su poslali preporučeno dne 16. listopada 1932. a na poledini su kao pošiljača označili adresu škole.

Pismo je putovalo od nemila do nedraga, na nj su udarile žigove mnoge pošte, i potpisali se mnogi listonoše, koji su na koncu izjavili da ga nijesu mogli dostaviti, jer da je naslovnik u toj ulici i tom gradu nepoznat. Australci bome nijesu znali što znači riječ: Nisam - tu! Ovih se je dana pismo vratilo kao neuručivo, a škola ga je spremila u svoj školski muzej kao neobičnog svjetskog putnika.

Iz stranih zemalja

Kraj, gdje kiši samo jedamput svakih dvanaest godina. Jedan afrički misionar poslao je nedavno nekim novinama u Amsterdamu pismo, u kom opisuje život i prilike u raznim krajevima Afrike, a osobito prilike u pokrajini Bečuan: »Zanimljivo je — piše on — da u okolici Bečuanu kiša redovito pada. Tek u Bečuanu, kao nekim čudom, a to je i znanstveno dokazano, kiša pada samo svakih dvanaest godina. Za urođenike je to veliki događaj. Oni čitavoga svoga života ni o čem drugom ne govore, nego o kiši. Dvanaest ju godina čekaju željno, a kad dođe dočekaju ju s velikim slavljem i priređuju velike svečanosti. Nakon toga daljnjih dvanaest godina ne govore o drugom nego o prošloj kiši i o blagodatima, što ih je donijela zemlji«.

Most, koji će spajati Evropu s Azijom. Turska vlada sagradit će most preko Bospora. To je onaj uzani morski tjesnac, koji razdvaja Aziju i Evropu. Most će biti dugačak 2650 metara, a dizat će se nad

morem tako visoko da će ispod njega moći ploviti i najveći parobrodi. Troškovi za taj most iznosit će 12 milijuna turskih lira, što znači u našem novcu oko 700 milijuna dinara. I tako će se konačno Evropa spojiti s Azijom.

Naj . . .

Najveća peć je željezna peć u Rusiji u koju se odjednom može sasuti 1.400 tona željezne rudače.

Najveći brod na svijetu je francuski brod »Normandie«.

Najrašireniju željezničku mrežu ima Engleska, koja ima 80.000 km tračnica. Uz to ima 7000 kolodvora i 11.000 željezničkih skladišta. Na njezinim prugama vozi 23.000 lokomotiva, 48.000 osobnih, 600 jedaćih, 250 spavaćih i 70.000 teretnih vagona. Na željeznici je zaposlena jedna dvanaestina svih zaposlenih radnika i namještenika Engleske, koji ukupno dobivaju 115 milijuna funti šterlinga na godinu (jedna funta šterlinga = 240.— dinara).

Amerikanske dopisnice. Amerikanci su zaista neobični ljudi. Kod njih je niknula poznata uzrečica: »vrijeme je novac«. I oni se zaista toga drže. Uvijek im se žuri. Govore kratko, a i pišu kratko. Tamo se na pošti prodaju već gotove štampane dopisnice na kojima piše: »Pozdravljam vas! Imam zaposlenje! Ovdje mi je dobro! Ovdje mi nije dobro!« Kad netko hoće da kome piše, kupi takovu kartu, precrta na njoj ono što ne želi pisati, potpiše se i pošalje je kome želi. To ide jako brzo i ne treba razbijati glavu što da piše.

Sapun iz ugljena. U Njemačkoj bi na svaki način htjeli biti neodvisni od drugih zemalja. Oni ne žele ništa uvoziti iz drugih država, nego si sve što im je potrebno stvoriti kod kuće sami. Budući pak da sami nemaju u državi dovoljno masti odlučili su je sami proizvoditi iz ugljena, koga imaju dovoljno. Njemački kemičari prave sada pokuse, kako bi iz ugljena napravili mast za pravljenje sapuna i kažu da su već postigli izvjesne uspjehe.

Staklene kuće. Američki graditelji počeli su graditi kuće iz čvrstoga stakla. Kuće nemaju uopće prozora, jer je i onako cijela kuća jedan sam prozor. Svjetli li im previše sunca povuku zavjesu. Vrata na kući i na sobama otvaraju se i zatvaraju pritiskom na električno dugme, tako da im nije potreban ključ.

Dječje novine

Gradanski rat u Španjolskoj nalazi se pri svršetku. Nacionalisti generala Franca, koga su podupirali Italija i Njemačka uspjeli su pobijediti vladine čete, koje su opet podupirali socijalisti i komunisti iz cijeloga svijeta, u prvom redu iz Rusije i Francuske. Posljednji ostaci vladinih četa još se uvijek očajnički bore, ali je — kako po svemu izgleda — njihov poraz neminovan. Računa se da će zbog toga nahrupiti u Francusku preko granice ogroman val vojničkih bjegunaca od skoro sto tisuća ljudi.

Žalosno je i strašno sve to. Sada će se istom vidjeti koliko je domova porušeno, koliko velebnih spomenika satrto u prah, koliko stotina tisuća nedužnih otaca obitelji, žena i djece, poubijano. Zlato pak i dragocjenosti iz španjolske Narodne banke već je davno prije preveženo u ogromnim količinama iz Madrida u Rusiju, pa će si sada bogzna tko njime mastiti bradu.

Rat u Kini vodi se i dalje nesmanjenom žestinom, samo s tom razlikom, da sada pobjeđuju Kinezi Japance. Japanci su isprva mislili, da će taj bojni pohod završiti za par mjeseci, ali su se namjerali na tvrd orah. Kineza ima 300 milijuna, njihova je domovina upravo beskrajna, pa je skoro nemoguće pobijediti je. Kinezi su razvalili nasipe na pojedinim velikim rijekama, voda se je

razlila i preplavila ogromne površine zemlje, tako da je Japancima onemogućeno daljnje prodiranje, ako ne će da se u beskonačnim močvarama podave.

U Francuskoj nitko ne zna, ni tko pije, ni tko plaća. Vlade se skoro svaki dan mijenjaju, stranke se u parlamentu kolju i gložu, radništvo po tvornicama štrajka i buni se, uopće vlada posvuda neko rasulo, a nijedna vlast nema više ugleda. I tako u Francuskoj vlada nesigurnost.

Njemačka je iskoristila priliku, pa je jednostavno, kako znamo, zaposjela Austriju, proširivši svoje granice, kao nikada do sada i ojačavši tako jako da je ugrozila Čehoslovačku, a mogla bi postati opasnom i za druge susjede.

U Splitu je na 30. ožujka porinut u more ratni brod »Zagreb«, koji je sagrađen u našem brodogradilištu. Tom su prilikom bile velike svečanosti, gdje je sudjelovalo nebrojeno mnoštvo naroda.

U Beogradu je dne 3. travnja bila velika nogometna utakmica između reprezentacije Poljske i Jugoslavije. Pobijedili su naši sa 1:0

Budući da kod nas imade veoma mnogo ljudi, koji se zanimaju za nogometni sport, to je iz raznih krajeva države otišlo mnogo tisuća ljudi posebnim vlakovima u Beograd da prisustvuju utakmici.

U Mariji Bistrici dogodio se težak svetogrđni zločin. Nepoznati provalnici provalili su u tamošnje svetište i ukrali razne skupocjene predmete, ali kad su ih progonili, bacili su sve i pobjegli. Sav narod je zbog toga duboko ožalošćen, jer je Marija Bitrica jedno od najglavnijih zavjetnih mjesta hrvatskih, kamo svake godine hodočasti na desetke tisuća pobožna svijeta.

Na Šargan-planini kod Višegrada u Bosni dogodila se velika željeznička nesreća. Na tračnice je pala ogromna jedna stijena na koju je nalletio beogradski brzi vlak. Pri sudaru prevrnuli su se brojni vagoni,

pa je mnogo ljudi ranjeno, a neki su i životom nastradali.

Cijela Podravina postradala je dne 27. ožujka od potresa. Oko podne najednom se potresla zemlja, kuće su se zaijihale od jakog udara, na crkvama su popucali krovovi, dimnjaci i spomenici su se porušili, ljudi su u smrtnom strahu izletili na ulicu. Računa se da je potres napravio štete za nekoliko milijuna dinara.

Potres je nastao od toga, što su se duboko u nutrini naše zemlje slegle ogromne kamene naslage, pa je od tog rušenja zadrhtala zemljina kora.

LJUBICE KAO LIJEK

Ljubica je naš najnježniji i najpoznatiji proljetni cvijet, kojim i mlado i staro rado kiti grudi. Premda je taj cvijet tako poznat ipak ima malo ljudi, koji znadu da on krije u sebi ljekovitu moć.

U proljeće kada nastaje nestalno i promjenljivo vrijeme, nastaju i razne bolesti. Djeca obično jako kašljaju, a česta je pojava kod njih kašalj hripavac od koga mnoga i nastradaju. Čaj priređen od lišća ljubica dobar je lijek protiv hripavca. U četvrt litre vode ukuha se puna šaka lišća, svježega ili suhoga, pa se onda podaje bolesnom djetetu svaka 2—3 sata po 2—3 žlice toga čaja. Odraslima, koji imaju zastarjeli hripavac pomaže taj čaj, ako ga uzimaju triput dnevno po jednu žlicu.

Sušičavima također ublažuje kašalj i raskida sluz. Takvi bolesnici neka taj čaj uzimlju poput lijeka svakih 2—3 sata po 3—5 žlica.

Dr. A.

PITALICE

Odgovori na trećoj strani omota.

Što je Petar Pavlu, ako je Pavlov otac Petrov sin?

1) Sjedilo dvoje brkatih, oboje repatih, jedno se drugog bojalo.

Što je to?

- 2) Svak me se boji, a svak me žali.
- 3) Tko se je jedamput rodio, a dvaput je umro?
- 4) Tko je ujutro najbolje volje?
- 5) Čija kuća ne plaća poreza?
- 6) Vidiš nešto u vodi, a znaš da nije mokro. Što je to?

KLOK i JOŽIĆ

Vrlo smo zabrinuti za sudbinu naših dvaju junaka. Još se nikada nije dogodilo da nam Jožić ne bi točno na vrijeme poslao izvještaj o svom putovanju. Ovaj mjesec nijesmo, na žalost, dobili od njega nikakvih vijesti, pa se opravdano bojimo da im se nije možda štogod dogodilo. Da nijesu, ne dao Bog, među divljacima u bornejskim prašumama zaglavili.

Čekamo nestrpljivo svaki dan njihove vijesti, pa ćemo ih, ako nam stignu, u slijedećem broju opširno donijeti.

Dao Bog da sve dobro svrši.

Zanimljivosti...

Grönlandski kit

naraste u duljinu od 33 m, a teži toliko, koliko 7.000 odraslih muškaraca (500 tona)

Golub listonoša

preleti 1.600 metara u minuti.

»Mali Istranin« izlazi jedamput mjesečno. — Pretplata iznosi 12 dinara na godinu. — Pojedini broj stoji 1 dinar. — Za inostranstvo dvostruko.

Uredništvo i uprava nalaze se u Krajiškoj ulici br. 12.

Vlasnik, izdavač i odgovorni urednik: Ernest Radetić, Zagreb, Krajiška ulica 12. — Tiskara C. Albrecht (P. Acinger), Zagreb, Radićeva ulica 26. Za tiskaru odgovara: Ivan Bujanović, Zagreb, Radićeva ul. 26. I. kat.

Kina

je 23 puta veća nego Njemačka.

London

ima više stanovnika nego cijela Australija.

Struna

iz ovčijeg crijeva tako je jaka da može podnijeti težinu od 500 kg.

Aleksandar Dumas

stariji, napisao je 1.200 knjiga.

Pčela

u lijetu zamahne krilima 650 puta u sekundi, a leptir samo 9 puta.

ODGOVORI:

- 1) Pas i mačak
  - 2) Starost
  - 3) Lazar, koji je bio umro, pa ga je Isus uskrisio.
  - 4) Pijetao, jer već u rano jutro pjeva.
  - 5) Puževa
  - 6) Mjesec
-
-

ODGONETKE

Odgonetke zagonetki iz broja 7

Posjetnica: Tuberkuloza

Križaljka: vodoravno: car — bor — Arapi — rat —
okomito: magarac — Božidar — dar —

Ispunjalka: Karat — kat — tat —

Ispravno su odgonetali: Davor Rogutić, Kraljevica — Josip Tomić, Petrinja — Miroslav Klindić, Novoselec Križ — Nikola Teslić, Sušak — Emil Piršl, Srp. Moravice — Marko Miroslav, Daruvar — Svetozar Pavlović, Kruš. Jošice.

Nagrađeni: Emil Piršl, Srp. Moravice — Miroslav Klindić, Novoselec Križ — Svetozar Pavlović, Kruš. Jošice (Zet. banovina).

ZAGONETKE

Homonimi

1) Kosac uzeo — — — svoje polje. Kraj njega prođe jedan čovjek, koga kosac upita: »— — —?« Čovjek mu odgovori: »— — — svoje polje, a ne pitaj mene zato.

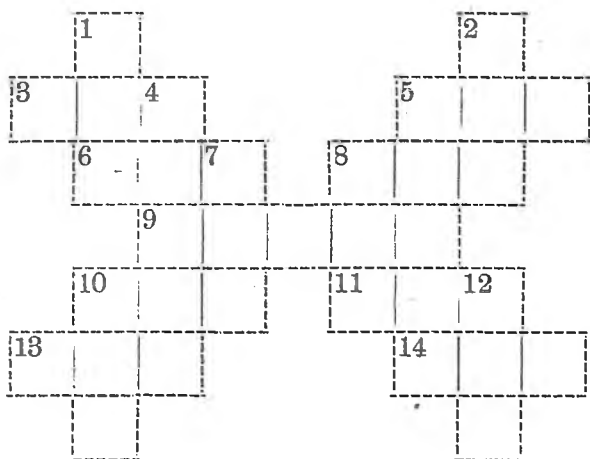
*

2) Domaćin reče radnicima: »— — od vas usudi ne udarati — — dobro u travu, nego ko uspravi — — redove, toga ću uhvatiti za — — i pokazat ću mu, kako mu ostali drugovi — —«.

*

3) — — ti meni vjerovao, da su stari ljudi — — divljaci, vazda su se — —.

KRIŽALJKA

Okomito:

- 1 nije rat
- 2 kao i 8 vodoravno
- 4 viši časnik
- 5 sveto brdo iz biblije
- 7 zloba, zavist
- 8 konjski hod
- 10 talas
- 12 lopov

Vodoravno:

- 3 glav. grad Italije
- 5 proizvod mlijeka
- 6 nebo
- 8 statua
- 9 država u Aziji
- 10 domaća životinja
- 11 ura
- 13 vatra
- 14 bol, srdžba

Dvije posjetnice

EVICA KRALJ

Odakle je?

VIKTOR IVICA

Odakle je?

ISPUNJALJKA

V. Radović, učenik — Zagreb

I.				
II.				

grad u Hrv. Primorju

domaća životinja

šum. nadglednik

država u Evropi

krvoločna zvijer

I — II sjedište jedne banovine